

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Силабус вибіркового освітнього компонента «ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»
підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності
073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Ірина Волинець, доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних
наук, доцент

Силабус погоджено

Гарант ОПП Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
менеджменту**

протокол № 2 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент Перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Волинець Ірина Григорівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0661755785

Електронна пошта: irina.volynets@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Екологічний менеджмент» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти знань та практичних навичок з організації та впровадження систем екологічного менеджменту на підприємствах і в установах різних сфер діяльності. У курсі розглядаються сучасні концепції сталого розвитку, міжнародні стандарти (ISO 14000), принципи екологічного аудиту, методи оцінки впливу на довкілля та інструменти управління природоохоронною діяльністю.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента – формування у здобувачів вищої освіти системи знань і практичних навичок з управління екологічною діяльністю підприємств, організацій та територій, а також підготовка майбутніх фахівців до впровадження принципів сталого розвитку, екологічної політики та міжнародних стандартів у сфері охорони довкілля..

Основними **завданнями** освітнього компонента є формування цілісного уявлення про сутність екологічного менеджменту; обґрунтування необхідності вирішення екологічних проблем на основі екологізації суспільного виробництва; освоєння функцій державного управління та контролю у сфері екологічного менеджменту, стандартизації і сертифікації його процесів, засвоєння методики розрахунку екологічних ризиків і збитків; оволодіння загальносистемними та конкретними методами вирішення проблем екологічного менеджменту, а саме: екологічної експертизи, екологічного страхування та аудиту; вивчення напрямків подальшого розвитку екологічного менеджменту.

3. Soft skills. Вивчення освітнього компонента «Екологічний менеджмент» сприятиме формуванню таких soft skills як: критичне та аналітичне мислення, комунікаційні навички, робота в команді, лідерські якості, креативність та інноваційність, самоорганізація, інформаційна грамотність та цифрова компетентність.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Тема 1. Теоретичні основи екологічного менеджменту	15	2	2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 2. Впровадження системи екологічного менеджменту	17		2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 3. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення екологічного менеджменту	17	2	2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 4. Екологічне страхування	15		2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 5. Екологічний аудит	21	2	4	13	2	ПО, Т, ПЗ / 12
Тема 6. Розрахунок екологічних ризиків і збитків	17	2	2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 7. Екологічна оцінка та експертиза управлінських рішень	16		2	13	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 8. Екологічний інжиніринг в системі екологічного менеджменту	15	2	2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Тема 9. Концепція сталого розвитку суспільства, її сутність та значення	17		2	12	1	ПО, Т, ПЗ / 11
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: поточне оцінювання (ПО), тести (Т), виконання практичних завдань (ПЗ).

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Екологічний менеджмент» передбачає підготовку до аудиторних (практичних) занять – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента; розв'язання практичних та тестових завдань; підготовку до усіх видів контролю.

IV. Політика освітнього компонента

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно із затвердженим графіком.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті

імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>) та Положенням про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://surl.li/hbazoe>).

Можливість отримати додаткові (бонусні бали). Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/vtzfet>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру за 100-бальною шкалою.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді тестування та усного опитування. Тестові запитання складено відповідно до структури курсу та містять 50 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється у 2 бали. Максимальна оцінка 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Поняття, сутність та завдання екологічного менеджменту.
2. Принципи екологічного менеджменту та їх роль у сучасному управлінні.
3. Взаємозв'язок екологічного менеджменту з концепцією сталого розвитку.
4. Основні функції екологічного менеджменту.
5. Міжнародні та національні підходи до організації екологічного менеджменту.
6. Суб'єкти та об'єкти екологічного менеджменту.
7. Екологічна політика: сутність, цілі та інструменти реалізації.
8. Екологічний менеджмент як фактор конкурентоспроможності підприємства.
9. Поняття та структура системи екологічного менеджменту.
10. Етапи впровадження СЕМ на підприємстві.
11. Документація системи екологічного менеджменту: екологічна політика, програми, процедури.
12. Інтеграція СЕМ у загальну систему управління підприємством.
13. Визначення та оцінка екологічних аспектів діяльності підприємства.
14. Економічні інструменти стимулювання впровадження СЕМ.
15. Системи стандартів екологічного менеджменту.
16. Британські стандарти у сфері систем екологічного менеджменту BS 7750, BS 8555, EMAS.
17. Серія міжнародних стандартів систем екологічного менеджменту ISO 14000.
18. Стандарт ISO 14001.
19. Національні стандарти в галузі екологічного менеджменту.
20. Проблеми та перспективи гармонізації законодавства України з законодавством ЄС.
21. Мета та завдання екологічного страхування в системі екологічного менеджменту.
22. Основні функції екологічного страхування.
23. Види екологічного страхування (обов'язкове та добровільне).
24. Страхові ризики в екологічному страхуванні: класифікація та особливості.

25. Механізм формування страхового фонду та виплат у разі екологічної шкоди.
26. Економічні та соціальні переваги розвитку системи екологічного страхування.
27. Об'єкти та суб'єкти екологічного аудиту.
28. Мета та завдання, критерії та принципи екологічного аудиту.
29. Форми екологічного аудиту.
30. Вимоги до виконавця екологічного аудиту.
31. Права та обов'язки замовника, виконавця та керівника (власника) об'єкту зовнішнього екологічного аудиту.
32. Правові підстави для проведення екологічного аудиту.
33. Оформлення результатів екологічного аудиту.
34. Поняття та класифікація екологічних ризиків.
35. Методи кількісної та якісної оцінки екологічних ризиків.
36. Основні підходи до визначення екологічних збитків.
37. Використання показників екологічного ризику в системі управління підприємством.
38. Сутність та завдання екологічної оцінки управлінських рішень.
39. Поняття екологічної експертизи та її правове регулювання в Україні.
40. Етапи проведення екологічної експертизи.
41. Критерії оцінювання екологічних наслідків управлінських рішень.
42. Значення екологічної експертизи для забезпечення сталого розвитку.
43. Поняття та напрями екологічного інжинірингу.
44. Роль екологічного інжинірингу у впровадженні природоохоронних технологій.
45. Основні інструменти та методи екологічного інжинірингу.
46. Витоки та історія формування концепції сталого розвитку.
47. Основні принципи сталого розвитку.
48. Економічні, соціальні та екологічні аспекти сталого розвитку.
49. Глобальні та національні стратегії сталого розвитку.
50. Значення сталого розвитку для майбутніх поколінь.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється в порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
0 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60–100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

0–59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення: 07.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
2. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. № 2059- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про екологічний аудит: Закон України від 24.06.2004 р. № 1862-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>
5. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навч. посібник. 2020. 456 с.
6. Даянкач А. Система екологічного менеджменту. URL: <https://www.dqsglobal.com/uk-ua/navchajtesya/blog/sistema-ekologichnogomenedzhmentu-povnij-posibnik#umweltmanagementsystem-chapter01>
7. Екологічне управління бізнесом в умовах євроінтеграції: навчальний посібник / П. Д. Дудкін та ін. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 200 с.
8. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент: конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 66 с.
9. Міронова Н. Г., Білецька Г. А. Екологічна стандартизація і сертифікація: навчальний посібник. Львів: Новий Світ - 2000, 2018. 140 с.